

การขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกปาสธารณรัฐประชาชนจีนตามระเบียบ 248

ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร

Registration of Food Producers Exporting to the People's Republic of China, According to Decree 248 under the Operation of Department of Agriculture

พิทยาภรณ์ ตันติยากร¹ ทรรศน์สรล รัตนทัศนีย¹ อุมารณ สุจริตทวิสุข² จิตติภา พรพลอยจันท์¹

รามธ แชนเหลา¹ วีรยuth สุทธิรักษ์¹ วรณญา ปานเกตุ¹ มธสร ลำสูง¹ ณัชนัวรค์ม เปี่ยมญาติ¹

Pittayaporn Tantiyakorn¹ Tasrun Ratanathusnee¹ Umaporn Sujarittaweek²

Thitipa Phonploychan¹ Ramet Saelhao¹ Weerayuth Suttirak¹ Warunya Panket¹

Mathusorn Lamsoong¹ Nutwarat Peumyart¹

บทคัดย่อ

สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นประเทศผู้นำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของไทย ได้ออกระเบียบ 248 ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหารนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อใช้กำกับการขึ้นทะเบียนของกิจการการผลิต การแปรรูป และการเก็บรักษาสินค้าอาหารที่นำเข้ามายังสาธารณรัฐประชาชนจีน มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 ส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตสินค้าอาหารที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน จะไม่สามารถส่งออกสินค้า ไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ ดังนั้นกรมวิชาการเกษตร ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลสินค้าเกษตรด้านพืช ของไทย มีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบและเสนอชื่อผู้ผลิตสินค้าอาหารด้านพืช ที่ต้องขึ้นทะเบียนผ่านหน่วยงาน กำกับดูแลของประเทศผู้ส่งออก จึงได้ทำการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกปาสธารณรัฐประชาชนจีนตาม ระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระเบียบ 248 จัดทำ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียน เอกสารแบบฟอร์มต่างๆ และจัดทำคู่มือการขึ้นทะเบียน ตรวจสอบข้อมูล และเสนอรายชื่อผู้ผลิตสินค้าอาหารให้ได้รับการขึ้นทะเบียน ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ตุลาคม 2564 ถึง มีนาคม 2566 โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การศึกษา รวบรวมข้อมูลของระเบียบ 248 2) การกำหนดหน่วยงาน รับผิดชอบในการขึ้นทะเบียนผ่าน CA ของไทย 3) การกำหนดขั้นตอนการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหาร 4) การ จัดทำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียน เอกสารแบบฟอร์มต่างๆ และการจัดทำคู่มือการขึ้นทะเบียน 5) การ ประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียน การฝึกอบรม และการประชุมชี้แจง 6) การขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารตาม ระเบียบ 248 7) การประเมินผลการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ได้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ผลิต

¹ กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช 50 พหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

¹ Plant Standard and Certification Division 50 Phaholyothin, Lat Yao, Chatuchak, Bangkok 10900

² สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7 อ. กาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานี 84160

² Office of Agricultural Research and Development Region Kanjanadit, Surat Thani, 84160

สินค้าอาหารส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร และคู่มือการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหาร นำมาประชาสัมพันธ์และอบรมให้ความรู้ผู้ผลิตสินค้าอาหาร ทำให้ผู้ผลิตสินค้าอาหารสามารถยื่นขึ้นทะเบียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ โดยมีผู้ผลิตสินค้าอาหารได้รับการพิจารณาอนุมัติขึ้นทะเบียนตั้งแต่ตุลาคม 2564 ถึง มีนาคม 2566 จำนวน 273 คำขอ และเมื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 พบว่าผู้ยื่นคำขอมีความพึงพอใจเฉลี่ยร้อยละ 86.70

คำสำคัญ: การขึ้นทะเบียน 248 ระเบียบ 248 ผู้ผลิตสินค้าอาหาร ระบบ CIFER สาธารณรัฐประชาชนจีน

ABSTRACT

The People's Republic of China, Thailand's importer of agricultural and food products, has issued Regulations on the Registration and Administration of Overseas Producers of Imported Food (Decree 248). To supervise the registration of Food Producers. Production type of production, processing and storage of food products imported to the People's Republic of China. The regulation will enter into force on January 1, 2022. This affects manufacturers of unregistered food products who will not be able to export their products to the Republic of China. Department of Agriculture (DOA) the regulator of agricultural products on crops, important role in inspected and proposed a list of food producers that must be registered through the competent authority (CA) of the exporting country. DOA has prepared the registration of food producers exported to the People's Republic of China in accordance with Decree 248 under the operation by DOA. The objective is to study Decree 248, prepared criteria and conditions for registration, documents, forms and registration manuals. Check the information and propose a list of food producers to be registered. Implementation period since October 2021 to March 2023 as follows 1) Study, gather information of Decree 248. 2) Determination of CA for responsibilities of registration. 3) Determination of the procedure for registration of food producers. 4) Preparation of criteria and conditions for registration documents, forms and registration manuals. 5) Public relations of registration, training and meetings. 6) Registration of food producers according to Decree 248 and 7) Evaluation of performance. Result the criteria and conditions for registration of food producers exported to the People's Republic of China in accordance with Decree 248 under the operation by DOA and the food producers registration manual to communication and training food producers. This allows food producers to submit registrations through the People's Republic of China's electronic system. Food producers are considered for registration. There were 273 applications,

when assessing the satisfaction level of the applicants for registration under Decree 248, it was found that the applicants were satisfied level with an average of 86.70 % of all topics.

Key words: Registration 248, Decree 248, Food Producers, CIFER, The People's Republic of China

คำนำ

ประเทศไทย เป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าเกษตรรายใหญ่ของโลก โดยมีสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ในปี พ.ศ.2564 ไทยส่งออกสินค้าไปสาธารณรัฐประชาชนจีนและฮ่องกง ในหมวดสินค้ากสิกรรม มูลค่า 336,752.15 ล้านบาท และหมวดสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร มูลค่า 48,132.39 ล้านบาท โดยมีสินค้าด้านพืชที่สำคัญ เช่น ข้าว มีมูลค่า 15,461.04 ล้านบาท ผลไม้แห้ง มีมูลค่า 8,217.31 ล้านบาท แป้งข้าวเจ้า และแป้งข้าวเหนียว มีมูลค่า 1,703.74 ล้านบาท น้ำมันปาล์มและน้ำมันถั่วเหลือง มีมูลค่า 999.24 ล้านบาท เป็นต้น (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2566)

สำนักงานศุลกากรแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (General Administration of Customs of the People's Republic of China: GACC) ซึ่งเป็นหน่วยงานเดียวที่กำกับดูแลตรวจสอบกักกันโรคในคน ตรวจสอบกักกันพืชและผลิตภัณฑ์พืช สัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์ ความปลอดภัยของอาหารและสินค้าที่นำเข้าและส่งออกสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมถึงจัดเก็บภาษีศุลกากร ได้ออกกฎระเบียบว่าด้วยการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหารนำเข้าจากต่างประเทศ: ระเบียบ 248 (Regulations on the Registration and Administration of Overseas Producers of Imported Food: Decree 248) สำหรับใช้ในการกำกับดูแลการขึ้นทะเบียนผู้ผลิต ผู้แปรรูป และสถานที่เก็บสินค้า เพื่อให้สินค้าอาหารจากต่างประเทศที่นำเข้ามายังสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความปลอดภัยและปลอดศัตรูพืช โดยมีการกำหนดวิธีการขึ้นทะเบียนของแต่ละกลุ่มสินค้า เอกสารประกอบการขึ้นทะเบียน ข้อมูลคำขอขึ้นทะเบียน วิธีการประเมินระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยอาหารและสุขอนามัยพืชเพื่อการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหาร เช่น การตรวจสอบเอกสาร การตรวจสอบผ่านวิดีโอทางไกล การลงพื้นที่ตรวจสอบ เป็นต้น โดยการขึ้นทะเบียน เป็น 2 รูปแบบ ตามกลุ่มสินค้า ได้แก่ (1) สินค้าที่ผู้ผลิตอาหารต้องขึ้นทะเบียนผ่านหน่วยงานกำกับดูแลของประเทศผู้ส่งออก (competent authority : CA) และ (2) สินค้าที่ผู้ผลิตอาหารต้องขึ้นทะเบียนโดยตรงกับ GACC (สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง, 2564) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 สินค้าอาหารที่ต้องการส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ผลิตสินค้าอาหารจะต้องได้รับการขึ้นทะเบียนจาก GACC แล้วเท่านั้น การดำเนินการตามระเบียบ 248 เป็นเรื่องใหม่และเร่งด่วนซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนจำนวนมาก มีสินค้าอาหารมากกว่า 5,000 รายการที่ต้องขึ้นทะเบียนตามระเบียบฉบับนี้ หากไม่ดำเนินการผู้ผลิตอาหาร จะไม่สามารถส่งออกสินค้าไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ ส่งผลกระทบต่อภาคการ

ส่งออกในวงกว้างมีผลต่อปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของไทย รายได้เข้าประเทศลดลง ราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศตกต่ำ และอาจสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดให้กับประเทศคู่แข่ง

กรมวิชาการเกษตร โดยกองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช (กมพ.) ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลสินค้าเกษตรด้านพืชของไทย จึงมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบและเสนอชื่อผู้ผลิตอาหารที่ต้องขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 ผ่านหน่วยงานกำกับดูแลของประเทศผู้ส่งออก เพื่อให้ผู้ผลิตอาหารได้รับการขึ้นทะเบียน รักษาตลาดการส่งออกสินค้าอาหารไปจำหน่ายยังสาธารณรัฐประชาชนจีน โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระเบียบ 248 จัดทำคำขอขึ้นทะเบียนและหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียน คู่มือการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกไปจีนตามระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร ตรวจสอบข้อมูลและเสนอรายชื่อผู้ผลิตสินค้าอาหารเพื่อให้ได้รับการขึ้นทะเบียนจาก GACC ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2564 ถึง มีนาคม 2566

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. การศึกษา รวบรวมข้อมูล ของระเบียบ 248 ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหารนำเข้าจากต่างประเทศ โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ และบันทึกข้อความจากสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง (สพช.ปักกิ่ง) เพื่อเตรียมการสำหรับออกแบบขั้นตอนการดำเนินการของกรมวิชาการเกษตร

2. การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการขึ้นทะเบียนผ่าน CA ของไทย โดยการประชุมหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงสาธารณสุขเพื่อพิจารณากำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการขึ้นทะเบียนผ่าน CA ของแต่ละกลุ่มสินค้า

3. การกำหนดขั้นตอนการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารตามระเบียบ 248 แบ่งออกเป็น 2 วิธี ตามที่ได้รับแจ้งจาก GACC

4. การจัดทำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกตามระเบียบ 248 ไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร การจัดทำเอกสารแบบฟอร์มต่างๆ สำหรับใช้ในการขึ้นทะเบียน และการจัดทำคู่มือการขึ้นทะเบียน

5. การประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียน การฝึกอบรม และการประชุมชี้แจง ให้ผู้ผลิตอาหาร สามารถดำเนินการขึ้นทะเบียนได้

6. การขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารตามระเบียบ 248 ดำเนินการติดตามผลการพิจารณาขึ้นทะเบียน 248 ของ GACC ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ 2 ช่องทาง คือ การตรวจสอบผ่านระบบ CIFER ที่เว็บไซต์ <http://cifer.singlewindow.cn> และที่เว็บไซต์ <http://ciferquery.singlewindow.cn>

7. การประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนในการรับบริการ โดยการส่งแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้ผลิตสินค้าอาหารต่อการขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตรให้กับผู้ยื่นคำขอ เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

ผลการทดลองและวิจารณ์

1. การศึกษา รวบรวมข้อมูล ของระเบียบ 248

เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2564 GACC ได้ประกาศกฎระเบียบว่าด้วยการจัดการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหารนำเข้าจากต่างประเทศ: ระเบียบ 248 สำหรับใช้ในการกำกับดูแลการขึ้นทะเบียนกิจการผลิต แปรรูป และเก็บรักษาสินค้าอาหารในต่างประเทศที่มีการนำเข้ามายังสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อให้สินค้าอาหารจากต่างประเทศที่นำเข้ามามีความปลอดภัยและปลอดศัตรูพืช มีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2565 ซึ่งระเบียบฉบับนี้มีทั้งหมด 4 บท 28 มาตรา มีสาระสำคัญดังนี้

บทที่ 1 : บททั่วไป

มาตรา 1-4 กล่าวถึงวัตถุประสงค์ กฎหมายที่ให้อำนาจในการออกระเบียบ ขอบข่ายการบังคับใช้ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการขึ้นทะเบียน โดยผู้ผลิตอาหารนำเข้าจากต่างประเทศ ครอบคลุม กิจการผลิต แปรรูป และเก็บรักษาสินค้าอาหารในต่างประเทศที่มีการนำเข้ามายังสาธารณรัฐประชาชนจีน ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนกับ GACC

บทที่ 2 : เงื่อนไขและขั้นตอนการขึ้นทะเบียน

มาตรา 5 กำหนดเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียน โดยประเทศผู้ส่งออกต้องมีระบบการจัดการความปลอดภัยอาหารที่มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านการตรวจสอบและกักกันโรค และผ่านการตรวจสอบหรือได้รับการประเมินความเท่าเทียมกันจาก GACC

มาตรา 6-12 กำหนดรูปแบบการขึ้นทะเบียนตามกลุ่มสินค้าและเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียนของแต่ละรูปแบบ ข้อมูลในใบสมัครการขึ้นทะเบียน และความรับผิดชอบของ CA ต่อความถูกต้องของเอกสารโดยการขึ้นทะเบียนแบ่ง เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

(1) สินค้าที่ผู้ผลิตอาหารต้องขึ้นทะเบียนผ่าน CA ทั้งหมด 18 กลุ่มสินค้า ได้แก่ เนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ใส่ในสัตว์ รังนกและผลิตภัณฑ์ น้ำผึ้งผลิตภัณฑ์จากผึ้ง ไข่และผลิตภัณฑ์ น้ำมัน/ไขมัน สำหรับการบริโภคและเมล็ดพืชน้ำมัน ผลิตภัณฑ์จากข้าวสาลีสำเร็จรูปบรรจุใส่ ธัญพืชเพื่อการบริโภค ผลิตภัณฑ์เมล็ดธัญพืชเพื่อการอุตสาหกรรมและข้าวมอลต์ ผักสด/อบแห้งและเมล็ดถั่วแห้ง เมล็ดกาแฟและโกโก้ที่ยังไม่ผ่านการคั่ว เครื่องปรุงรส ถั่วเปลือกแข็งและเมล็ดพืช ผลไม้แห้ง เมล็ดกาแฟและเมล็ดโกโก้ที่ไม่ผ่านการคั่ว ผลิตภัณฑ์อาหารพิเศษ (ไม่รวมส่วนผสมนมเด็กทารก) อาหารเสริมเพื่อสุขภาพ ผลิตภัณฑ์นม และผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ

(2) สินค้าที่ผู้ผลิตอาหารต้องขึ้นทะเบียนโดยตรงกับ GACC ได้แก่ กลุ่มสินค้าที่อยู่นอกเหนือ 18 กลุ่มข้างต้นทั้งหมด รวมถึงกำหนดวิธีการขึ้นทะเบียน และเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียนของแต่ละกลุ่มสินค้า

มาตรา 13-14 กำหนดวิธีการตรวจสอบผู้ผลิตอาหาร การแจ้งผลการพิจารณา และการออกหมายเลขทะเบียนของ GACC

มาตรา 15 กำหนดให้ผู้ผลิตอาหารที่ได้รับการขึ้นทะเบียนติดหมายเลขทะเบียนบนบรรจุภัณฑ์ทั้งภายในและภายนอกของสินค้าอาหาร

มาตรา 16 กำหนดระยะเวลาการขึ้นทะเบียนมีผล 5 ปี

บทที่ 3 : การควบคุมการขึ้นทะเบียน

มาตรา 18-24 กำหนดการทวนสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้ได้รับการขึ้นทะเบียน ขั้นตอนการขอเปลี่ยนแปลงข้อมูลการขึ้นทะเบียน แนวทางการต่ออายุการขึ้นทะเบียน หน้าที่ของ CA ในการควบคุมกำกับผู้ได้รับการขึ้นทะเบียน การระงับและการเพิกถอนการขึ้นทะเบียน

บทที่ 4 : ข้อกำหนดเพิ่มเติม

มาตรา 25 กำหนดให้ระงับการนำเข้าและงดรับคำขอขึ้นทะเบียน กรณีประเทศผู้ส่งออกมีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อหรือปัญหาด้านสาธารณสุขที่ร้ายแรง

มาตรา 26 กำหนดให้ CA มีหน้าที่รับผิดชอบความปลอดภัยอาหารและสุขอนามัยของสถานที่ผลิต

มาตรา 27 กำหนดให้ GACC มีหน้าที่ชี้แจงรายละเอียดตามประกาศนี้

มาตรา 28 กำหนดวันมีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2565

2. การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการขึ้นทะเบียนผ่าน CA ของไทย

ตามมาตรา 7 ของระเบียบ 248 ได้กำหนดให้อาหาร 18 กลุ่มสินค้าที่ผู้ผลิตอาหารต้องขึ้นทะเบียนผ่าน CA ของประเทศผู้ส่งออก หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องของไทยจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง (สพช.ปักกิ่ง) ฝ่ายเกษตรประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ และ นครกว่างโจว และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) จึงได้ประชุมหารือร่วมกันเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2564 เพื่อพิจารณากำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการขึ้นทะเบียนผ่าน CA ของแต่ละกลุ่มสินค้า ได้ข้อสรุปว่า

กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการขึ้นทะเบียน 9 กลุ่มสินค้า ได้แก่ (1) น้ำมัน/ไขมัน สำหรับการบริโภคและเมล็ดพืชน้ำมัน (2) ผลิตภัณฑ์จากข้าวสาลีสำเร็จรูปบรรจุใส่ กรณีที่ไม่มีไส้หรือบรรจุไส้ ผักหรือผลไม้ (3) ธัญพืชเพื่อการบริโภค (4) ผลิตภัณฑ์เมล็ดธัญพืชเพื่อการอุตสาหกรรมและข้าวมอลต์ (5) ผักสด/อบแห้งและเมล็ดถั่วแห้ง (6) เมล็ดกาแฟและโกโก้ที่ยังไม่ผ่านการคั่ว (7) เครื่องปรุงรส (8) ถั่วเปลือกแข็ง และเมล็ดพืช และ (9) ผลไม้แห้ง โดยมี กมพ. เป็นผู้ดำเนินการ

กรมประมงเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการขึ้นทะเบียนกลุ่มสินค้าผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ

กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการขึ้นทะเบียน 6 กลุ่มสินค้า ได้แก่ (1) เนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ (2) ผลิตภัณฑ์ใส่น้ำสัตว์ (3) รังนกและผลิตภัณฑ์ (4) น้ำผึ้งผลิตภัณฑ์จากผึ้ง (5) ไช้และผลิตภัณฑ์ (6) ผลิตภัณฑ์นม

อย.เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการขึ้นทะเบียน 2 กลุ่มสินค้า ได้แก่ (1) ผลิตภัณฑ์อาหารพิเศษ (ไม่รวมส่วนผสมเด็กทารก) และ (2) อาหารเสริมเพื่อสุขภาพ

3. การกำหนดขั้นตอนการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารตามระเบียบ 248

ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนแบ่งออกเป็น 2 วิธี ตามที่ได้รับแจ้งจาก GACC

วิธีที่ 1 ก่อนวันที่ 31 ตุลาคม 2564 เป็นขั้นตอนการขึ้นทะเบียนสำหรับผู้ผลิตอาหารที่เคยมีประวัติการส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 เมื่อผู้ผลิตอาหารยื่นคำขอพร้อมหลักฐาน

ประกอบคำขอ กรมปศุสัตว์และตรวจสอบคำขอ โดยพิจารณาหลักฐานยืนยันตัวตน การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยอาหาร รายการสินค้าที่ขอขึ้นทะเบียน และหลักฐานการส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน จากนั้นจัดทำบัญชีรายชื่อ และข้อมูลผู้ผลิตอาหารจำแนกตามกลุ่มสินค้า พร้อมจัดทำเอกสารรับรองความสอดคล้องของผู้ผลิตสินค้าอาหารเสนออธิบดีกรมวิชาการเกษตรลงนามส่ง GACC ผ่าน สปช.ปักกิ่ง เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2564

วิธีที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 เป็นขั้นตอนการขึ้นทะเบียนสำหรับผู้ผลิตอาหารที่ไม่เคยมีประวัติส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือส่งครั้งสุดท้ายก่อนวันที่ 1 มกราคม 2560 หรือไม่ได้ยื่นคำขอก่อนวันที่ 25 ตุลาคม 2564 ให้ดำเนินการผ่านระบบ CIFER มีขั้นตอนการขึ้นทะเบียน ดัง Figure 1

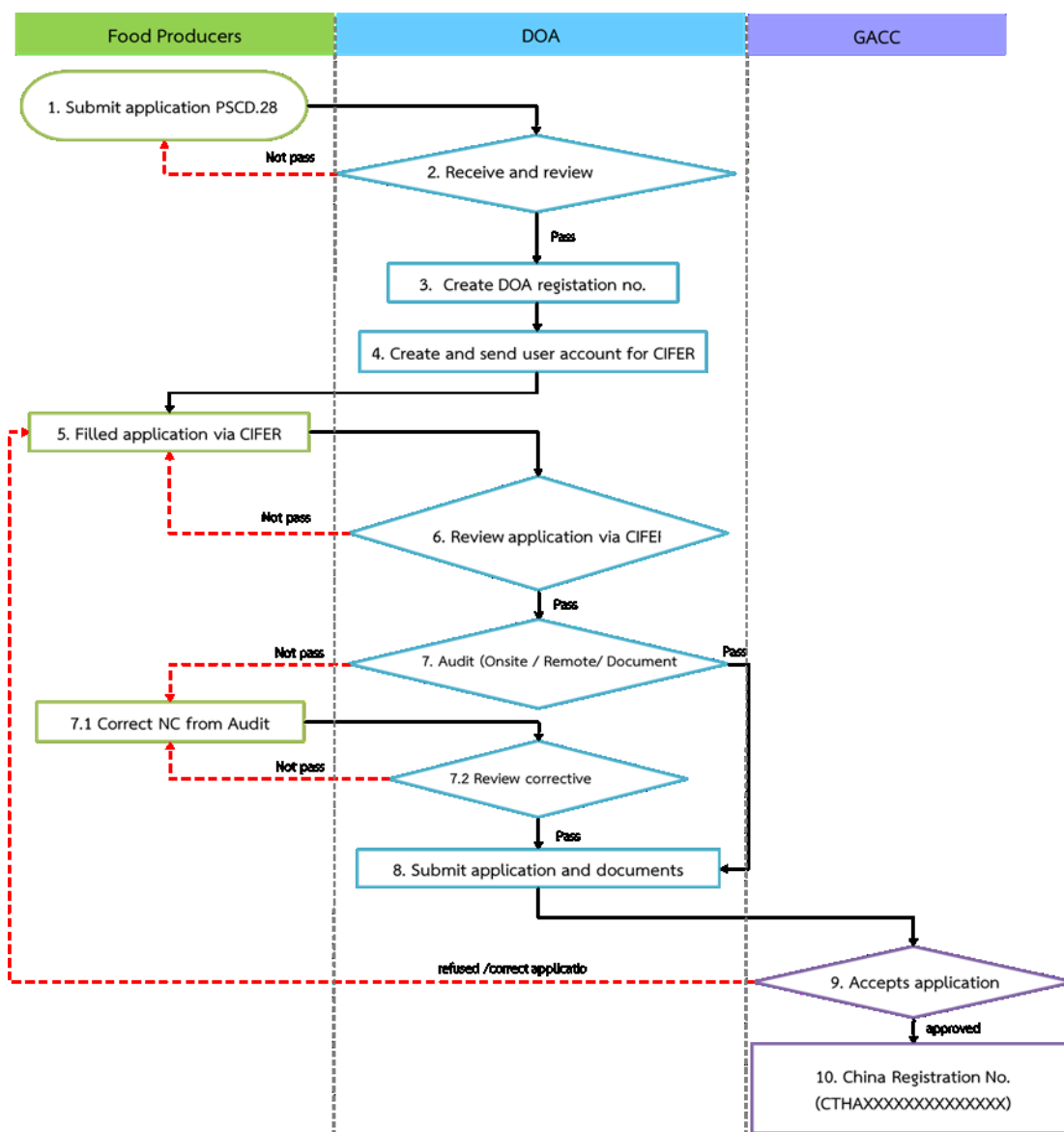

Figure 1 Flow chart of register Decree 248 via CIFER

โดยผู้ผลิตอาหารยื่นคำขอพร้อมหลักฐานประกอบคำขอทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ รับคำขอพร้อมตรวจสอบคำขอ โดยพิจารณาหลักฐานยืนยันตัวตน การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยอาหาร และพิศุทธการกรเงินของสินค้าที่ต้องการขึ้นทะเบียนว่าอยู่กลุ่มสินค้าที่ต้องขึ้นทะเบียนผ่าน กรมวิชาการเกษตร จากนั้น กรมพ. ออกเลขขึ้นทะเบียนและเข้าระบบ CIFER เพื่อสร้างบัญชีการใช้งาน และกำหนดรหัสผ่าน ส่งกลับไปให้ผู้ยื่นคำขอ ผู้ยื่นคำขอใช้บัญชีการใช้งานและรหัสผ่านที่ได้รับจาก กรมพ. ในเข้าใช้งานระบบ CIFER เพื่อกรอกข้อมูลพร้อมแนบเอกสาร ซึ่งกำหนดให้กรอกข้อมูลและแปลเอกสารแนบด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาจีนเท่านั้น และส่งผ่านระบบ จากนั้น กรมพ. ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและเอกสารแนบในหัวข้อ (1) ข้อมูลพื้นฐาน (2) การขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานของรัฐ (3) ผลิตภัณฑ์ที่ต้องการขึ้นทะเบียน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต และควบคุมคุณภาพ (4) ประวัติการส่งออกย้อนหลัง 2 ปี (5) ประวัติการส่งออกไปประเทศอื่น (6) ข้อมูลวัตถุดิบและส่วนผสม (7) การใช้สารกำจัดศัตรูพืช (8) แหล่งที่มาของวัตถุดิบ (9) น้ำใช้ในกระบวนการผลิต (10) บุคลากร จากนั้นพิจารณาเข้าตรวจประเมินสถานที่ผลิต หรือส่งเอกสารการตรวจประเมินตนเอง โดยพิจารณาสอดคล้องตามข้อกำหนดและจุดสำคัญที่ต้องตรวจสอบการขึ้นทะเบียนสำหรับสถานประกอบการผลิตสินค้านำเข้าในต่างประเทศ เมื่อผลการตรวจประเมินสถานที่ผ่านจะจัดทำรายงานการตรวจสอบ และเอกสารรับรองความสอดคล้อง แล้วดำเนินการจัดส่งผ่านระบบ CIFER ให้ GACC พิจารณา ทั้งนี้ผู้ขอขึ้นทะเบียนสามารถติดตามสถานะการขึ้นทะเบียนได้จากระบบ CIFER

4. การจัดทำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกตามระเบียบ 248

4.1 การจัดทำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียน

ได้จัดทำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีนตามระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย (1) วิธีการยื่นคำขอ (2) วิธีการกรอกข้อมูล การตรวจสอบ และส่งคำขอให้ GACC (3) การตรวจสอบเอกสาร และความร่วมมือในการตรวจประเมินของ GACC (4) อายุการขึ้นทะเบียนและระยะเวลายื่นคำขอต่ออายุ (5) การเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่ได้รับการขึ้นทะเบียน (6) การคงไว้ การระงับ และการเพิกถอนทะเบียน (7) การระงับการส่งออกด้วยตนเองเมื่อไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดของการขึ้นทะเบียน (8) การขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืชกับกรมวิชาการเกษตร

4.2 จัดทำเอกสารและแบบฟอร์มต่างๆ สำหรับใช้ในการขึ้นทะเบียน เพื่อใช้ในการรับสมัคร ประเมิน และแนบในระบบ CIFER ซึ่งประกอบด้วย

1) คำขอขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีนตามระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร (แบบฟอร์ม กรมพ.28) ประกอบด้วยชื่อ ที่ตั้ง สถานที่ผลิต รายการสินค้า และพิศุทธการ (HS Code) ของสินค้าที่ต้องการขึ้นทะเบียน ประวัติการส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน พร้อมแนบหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีอำนาจลงนาม (กรณีไม่ได้มายื่นเอกสารด้วยตนเอง) หนังสือมอบอำนาจ (กรณีมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทน) สำเนาหนังสือรับรองมาตรฐานการผลิต

2) หนังสือรับรองสถานะของผู้ผลิตอาหาร

3) หนังสือรับรองการปฏิบัติตามระเบียบ 248 และเสนอชื่อการขึ้นทะเบียน

4) ข้อกำหนดและจุดสำคัญที่ต้องตรวจสอบการขึ้นทะเบียนสำหรับสถานประกอบการผลิตสินค้านำเข้าในต่างประเทศ

ประเมินสถานประกอบการและพิจารณาการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดและจุดสำคัญที่ต้องตรวจสอบการขึ้นทะเบียนสำหรับสถานประกอบการผลิตสินค้านำเข้าในต่างประเทศ จำนวน 9 ฉบับ จำแนกตามกลุ่มสินค้า 9 กลุ่ม ที่กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบในการขึ้นทะเบียน โดยแปลและเรียบเรียงจาก Conditions and key points of control inspections of overseas production enterprise of imported (1) edible oils and oil seeds (2) stuffed pastry products (3) edible grains (4) grain milling industrial products and malt overseas manufacturers (5) fresh and dehydrated vegetables and dried beans (6) nuts and seeds food (7) plant spices (8) dried fruits (9) unroasted coffee beans and cocoa (GACC, 2021) ซึ่งผู้ผลิตอาหาร สามารถนำไปใช้ในการเตรียมความพร้อม และประเมินตนเองเบื้องต้นได้

สำหรับข้อกำหนดและจุดสำคัญที่ต้องตรวจสอบการขึ้นทะเบียนสำหรับสถานประกอบการผลิตสินค้านำเข้าในต่างประเทศ ประกอบด้วยหัวข้อ (1) ข้อมูลพื้นฐานของสถานประกอบการ (2) ระบบการจัดการ (3) การจัดการองค์กร (4) สถานที่และสภาพแวดล้อม (5) โครงสร้างสถานที่ผลิต (6) อุปกรณ์การผลิตและการแปรรูป (7) สถานที่จัดเก็บ (8) น้ำ/ไอน้ำ/น้ำแข็ง ที่ใช้ในการผลิตและแปรรูป (9) เกณฑ์การรับและการควบคุมวัตถุดิบ (10) แหล่งวัตถุดิบ (11) วัตถุดิบอาหาร (12) บรรจุภัณฑ์ (13) การประยุกต์ใช้ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (14) การควบคุมสารพิษจากเชื้อรา (15) การใช้สารเสริมโภชนาการ (16) การทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ (17) การควบคุมสารเคมี (18) การจัดการอันตรายทางกายภาพ (19) การควบคุมสัตว์พาหะ (20) การจัดการของเสีย (21) การตรวจสอบย้อนกลับและการเรียกคืน (22) การจัดการคลังสินค้า (23) การจัดการด้านสุขภาพและสุขอนามัยของบุคลากร (24) การฝึกอบรม (25) ข้อกำหนดการจัดการ (26) การตรวจสอบผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป (27) การป้องกันและควบคุมศัตรูพืชกักกันของจีน (28) การระบุศัตรูพืช (29) การควบคุมศัตรูพืช (30) การรมยา

5) การจัดทำคู่มือการขึ้นทะเบียน เนื่องจากการขึ้นทะเบียนผ่านระบบ CIPHER เป็นเรื่องใหม่และมีความยุ่งยากซับซ้อน การดำเนินงานในระยะแรกศึกษาวิธีการใช้งานจาก User Manual of Registration Management System for Overseas Manufacturers of Imported Food For Overseas Competent Authorities (China International Trade Single Window, 2021) จากนั้นนำมาจัดทำ (ร่าง) คู่มือการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้านำเข้าส่งออกปาสาธารณรัฐประชาชนจีนตามระเบียบ 248 ภายได้ การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทดลองใช้งานระบบ CIPHER ในขั้นต้นพบว่าเจ้าหน้าที่ ไม่สามารถตรวจสอบสถานะของคำขอได้ ไม่สามารถยื่นคำขอขึ้นทะเบียนใหม่กรณีถูกปฏิเสธจาก GACC และขอเปลี่ยนแปลงข้อมูลเมื่อได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว จึงได้ปรับแก้ไข (ร่าง) คู่มือการขึ้นทะเบียน ฯ โดยเพิ่มรายละเอียดในส่วนที่พบเนื่องจากระบบ CIPHER มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการปรับเปลี่ยนวิธีการใช้งานในหัวข้อต่างๆ จำเป็นต้องศึกษา

การใช้งานระบบอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงทดลองใช้งานในส่วนการยื่นคำขอ ขึ้นทะเบียนของผู้ผลิตสินค้าอาหาร และใช้งานในฐานะหน่วยงานกำกับดูแล เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งนี้ได้นำความรู้และประสบการณ์จัดทำเป็นเอกสารคู่มือการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีนตามระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร เพื่อใช้เป็นคำแนะนำสำหรับผู้ผลิตสินค้าอาหารในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนฯ รวมถึงการจัดเตรียมเอกสาร เนื้อหาประกอบด้วย (1) การขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหารส่งออกไปจีน (2) ขั้นตอนในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียน (3) การตรวจสอบกลุ่มสินค้าตามพิกัดศุลกากรจีนของสินค้าที่ต้องการขึ้นทะเบียน (3) การขอขึ้นทะเบียนใหม่ วิธีการกรอกข้อมูลและเอกสารที่ต้องยื่น (4) การเปลี่ยนแปลงข้อมูลสำหรับผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว วิธีการขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำขอ (5) การส่งคำขอใหม่ เมื่อถูกปฏิเสธจาก GACC และ (6) การตรวจสอบสถานะการขึ้นทะเบียน และเลขทะเบียนที่ได้รับอนุมัติจาก GACC

5. การประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหาร

5.1 ประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหารตามระเบียบ 248 โดยจัดทำหนังสือแจ้งผู้ผลิตอาหาร รวมถึงแจ้งผ่านหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูปกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้ทราบว่า GACC มีการประกาศระเบียบใหม่ในการนำเข้าสินค้าอาหาร มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2565 รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงวิธีการขึ้นทะเบียนสำหรับผู้ผลิตอาหารกลุ่มที่ต้องขึ้นทะเบียนผ่านกรมวิชาการเกษตร เอกสารที่ต้องจัดส่ง ช่องทางการจัดส่งเอกสารและช่องทางสำหรับติดต่อสอบถามรายละเอียดและข้อมูลเพิ่มเติม โดยผู้ผลิตอาหารที่เคยมีประวัติการค้าอาหารที่ส่งออกมายังสาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 ใน 9 กลุ่มสินค้า สามารถยื่น แบบฟอร์ม กมพ. 28 ลงนามในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามระเบียบ 248 และกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มบัญชีรายชื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นบริษัทผู้ผลิตอาหารส่งออกของต่างประเทศตามที่ GACC กำหนด พร้อมแนบหลักฐานการส่งออกครั้งล่าสุด ส่งกลับมายัง กรมพ. ภายในวันที่ 25 ตุลาคม 2564 สำหรับผู้ผลิตอาหารที่ไม่เคยมีประวัติส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือส่งครั้งสุดท้ายก่อนวันที่ 1 มกราคม 2560 หรือไม่ได้ยื่นคำขอก่อนวันที่ 25 ตุลาคม 2564 สามารถขอขึ้นทะเบียนโดยดำเนินการผ่านเว็บไซต์ของ China Import Food Enterprise Registration (CIFER) ที่ <http://cifer.singlewindow.cn>

5.2 จัดอบรมสัมมนา เรื่อง ระเบียบ 248 และขั้นตอนการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีนตามระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2565 ผ่านระบบออนไลน์ ให้กับผู้ผลิตสินค้าอาหารที่ประสงค์ส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน มีผู้สนใจเข้ารับการอบรม จำนวน 558 คน เป็นผู้ผลิตสินค้าอาหาร 448 คน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ 110 คน โดย ผู้ผ่านการฝึกอบรมได้รับประกาศนียบัตร รวมถึงมีการเผยแพร่เอกสารจากการบรรยายบนเว็บไซต์ของ กรมพ. ที่ https://www.doa.go.th/psco/?page_id=8337 เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำไปใช้ทบทวนความรู้ รวมทั้งสามารถนำไปใช้ฝึกอบรมภายในของสถานประกอบการได้

5.3 จัดประชุมชี้แจงขั้นตอนการปรับปรุงข้อมูลตามระเบียบ 248 ผ่านระบบ CIFER ให้กับผู้ผลิตสินค้าอาหารที่ได้รับการขึ้นทะเบียน 248 จาก GACC แล้ว ผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 4 ครั้ง เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2565 วันที่ 19 สิงหาคม 2565 วันที่ 28 ตุลาคม 2565 และวันที่ 16 มกราคม 2566 เพื่อให้ทราบขั้นตอนการเข้าระบบ วิธีการปรับปรุงข้อมูลในแต่ละหัวข้อ การขอเพิ่มรายการสินค้า รายการเอกสารที่ต้องจัดเตรียมเพื่อแปลเป็นภาษาจีนหรือภาษาอังกฤษ การตรวจสอบสถานะคำขอ การกรอกหนังสือรับรองบริษัท และเอกสารขอเปลี่ยนแปลงข้อมูล รวมทั้งตอบข้อซักถาม โดยมีผู้สนใจเข้าประชุม จำนวน 278 คน

6. การขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารตามระเบียบ 248

ติดตามผลการพิจารณาอนุมัติขึ้นทะเบียน 248 ของ GACC ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ 2 ช่องทาง คือ การตรวจสอบผ่านระบบ CIFER ที่เว็บไซต์ <http://cifer.singlewindow.cn> และที่เว็บไซต์ <http://ciferquery.singlewindow.cn> โดยแบ่งเป็น (1) ผู้ได้รับการพิจารณาอนุมัติขึ้นทะเบียนแบ่งเป็นผู้ผลิตสินค้าอาหารที่เคยมีประวัติการส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 ซึ่งกรมวิชาการเกษตรส่งบัญชีรายชื่อให้ GACC ผ่าน สปช.ปักกิ่ง เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2564 จำนวน 51 คำขอ และ (2) ผู้ผลิตสินค้าอาหารที่ดำเนินการขึ้นทะเบียนผ่านระบบ CIFER ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2564 ถึง วันที่ 2 มีนาคม 2566 ได้รับการพิจารณาอนุมัติขึ้นทะเบียนจำนวน 222 คำขอ รวมทั้งสิ้น 273 คำขอ กลุ่มสินค้าผลไม้แห้ง มีคำขอขึ้นทะเบียนและได้รับอนุมัติขึ้นทะเบียนมากกว่ากลุ่มสินค้าอื่น (Table 1) โดยสินค้าที่ขอขึ้นทะเบียนส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ลำไยอบแห้งและเนื้อลำไยอบแห้ง ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกในแต่ละปีก่อนข้างสูง จากสถิติการส่งออก ปี พ.ศ. 2564 ปริมาณ 131,735 ตัน มูลค่าประมาณ 7,151.13 ล้านบาท ส่งออกปี พ.ศ. 2565 ปริมาณ 136,883 ตัน มูลค่าประมาณ 6,476.78 ล้านบาท ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 จากช่วงก่อนการบังคับใช้ระเบียบ 248 แต่มูลค่าลดลง ร้อยละ 9 (สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง, 2566) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสินค้าส่งออกสำคัญของไทยตามโครงสร้างสินค้าส่งออก สาธารณรัฐประชาชนจีนและฮ่องกงนำเข้าลำไยอบแห้งจากไทยปี พ.ศ. 2564 ปริมาณ 148,491 ตัน มูลค่า 8,217.31 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2565 ปริมาณ 151,944 ตัน มูลค่า 8,153.34 ล้านบาท (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2566) และมีการนำเข้าลำไยอบแห้งไทยจำนวนมากในช่วงครึ่งปีหลัง โดยเฉพาะเดือนสิงหาคม - ธันวาคม เพื่อนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น สำหรับการรองรับพฤติกรรมกบฏการค้าของชาวจีนในช่วงฤดูหนาว และการจัดเตรียมของขวัญในช่วงเทศกาล (ฝ่ายเกษตร ประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้, 2565)

การเปลี่ยนแปลงระบบการขึ้นทะเบียนเพื่อส่งออกสินค้าไปสาธารณรัฐประชาชนจีนตามระเบียบ 248 และการตั้งรับของประเทศไทย ช่วยให้การส่งออกสินค้าเกษตรดำเนินไปได้ตามปกติ ดังจะเห็นได้จากมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรด้านพืชไปสาธารณรัฐประชาชนจีนและฮ่องกง ในปี พ.ศ. 2564 มูลค่า 336,752.15 ล้านบาท และ ปี พ.ศ. 2565 มูลค่า 348,860.04 ล้านบาท (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2566)

Table 1 Number of registered food producer according to Decree 248 from October 2021 to March 2023

Catagory	edible oil and fat	stuff pasty products	edible Grains	milled grain industry products and malt	fresh and dehydrated	Plant spices	nuts and seeds	dried fruits	unroasted coffee beans and cocoa	total
(1) Applied in October 2021	4	0	0	4	3	4	5	31	0	51
(2) Applied since November 2021 via CIFER	8	2	104	7	11	4	3	83	0	222
Total	12	2	104	11	14	8	8	114	0	273

8. การประเมินผลการดำเนินงาน

เริ่มดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับภาคเอกชนตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564 รวมถึงอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน เพื่อให้สามารถยื่นขึ้นทะเบียนได้สำเร็จ ข้อมูล ณ วันที่ 2 มีนาคม 2566 มีผู้ขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 ได้ทั้งสิ้น 273 คำขอ เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนในการรับบริการ กรมฯ ได้ส่งแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้ผลิตสินค้าอาหารต่อการขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป โดยมีผู้ตอบแบบสำรวจความพึงพอใจ จำนวน 46 บริษัท พบว่าผู้ยื่นคำขอมีความพึงพอใจเฉลี่ยทุกด้านร้อยละ 86.70 และมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ผลประเมินความพึงพอใจในแต่ละด้าน (Figure 2)

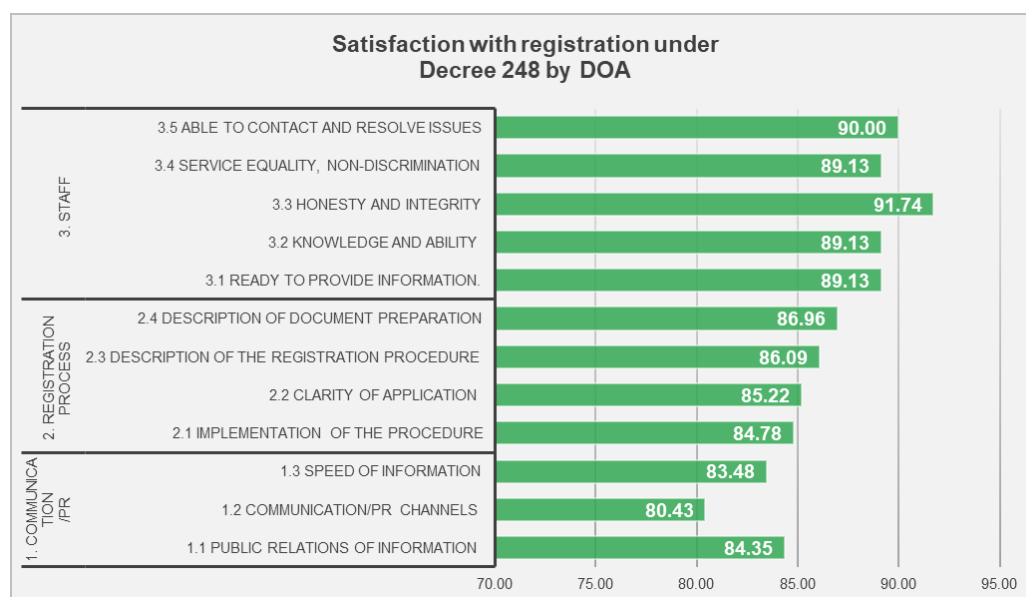

Figure 2 Satisfaction with registration under Decree 248 by DOA

8.1 ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ผู้ยื่นคำขอมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในหัวข้อความซื่อสัตย์ สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ไม่ขอสิ่งตอบแทน ไม่รับสินบน ไม่หาประโยชน์ในทางมิชอบ เป็นต้น ร้อยละ 91.74 รองลงมาหัวข้อสามารถติดต่อและแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ร้อยละ 90.00

8.2 ด้านขั้นตอนการดำเนินการขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 ผู้ยื่นคำขอมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในหัวข้อคำอธิบายในการจัดเตรียมเอกสารตาม Checklist ร้อยละ 86.96 รองลงมาหัวข้อคำอธิบายขั้นตอนการกรอกข้อมูลของคู่มือการขึ้นทะเบียนฯ ร้อยละ 86.09 รวมถึงมีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่อธิบายว่า ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนจะต้องเตรียมอะไรบ้างตามลำดับขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ เนื่องจากขั้นตอนการขึ้นทะเบียนมีรายละเอียดเป็นจำนวนมาก

8.3 ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ การขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 ผู้ยื่นคำขอมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในหัวข้อ การประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหารตามระเบียบ 248 เช่น ขั้นตอนการขึ้นทะเบียน เอกสารประกอบการยื่นคำขอ เป็นต้น ร้อยละ 84.35 รองลงมาหัวข้อความรวดเร็วในการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 และมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มช่องทางการสื่อสารเนื่องจากผู้ประกอบการบางส่วนไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม ทำให้ทราบข้อมูลล่าช้า

จากการประเมินความพึงพอใจของผู้ยื่นคำขอ พบว่าควรปรับปรุงเรื่องช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้ประกอบการรับทราบข่าวสาร และข้อมูลอย่างรวดเร็วและถูกต้อง เช่น การแจ้งข่าวสารผ่านหน้าเว็บไซต์ของ กมพ. หรือ กรมวิชาการเกษตร

สรุปผลการทดลอง

กรมวิชาการเกษตร โดยกองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลสินค้าเกษตรด้านพืชของไทย มีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบและเสนอชื่อผู้ผลิตอาหารที่ต้องขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 ผ่านหน่วยงานกำกับดูแลของประเทศผู้ส่งออก โดยได้จัดทำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร จัดทำคู่มือการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร นำมาฝึกอบรมและประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้ผลิตสินค้าอาหารในการขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้าอาหารสามารถยื่นขึ้นทะเบียนผ่านระบบ CIPHER ได้ จากการดำเนินงานตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564 ถึงวันที่ 2 มีนาคม 2566 ผู้ผลิตสินค้าอาหารได้รับอนุมัติขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 จำนวน 273 คำขอ และเมื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 พบว่าผู้ยื่นคำขอมีความพึงพอใจเฉลี่ยทุกหัวข้อร้อยละ 86.70

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ผู้ผลิตสินค้าอาหารที่ได้รับการขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248 สามารถส่งออกสินค้าไปจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่อง ไม่มีอุปสรรคทางการค้า รวมถึงสามารถรักษาส่วนแบ่งในตลาดสินค้าเกษตร และรักษาลูกค้าไว้ได้
2. การขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกปาสาธารณรัฐประชาชนจีนตามระเบียบ 248 ทำให้ผู้ผลิตสินค้าอาหารให้ความสำคัญกับการควบคุมกระบวนการผลิตสินค้า ให้มีคุณภาพและความปลอดภัยตามข้อกำหนดของสาธารณรัฐประชาชนจีน
3. ประเทศไทยมีรายได้จากการส่งออกสินค้า เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจทุกภาคส่วน เกิดการจ้างงาน รวมถึงเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสำหรับผู้ผลิตสินค้าอาหารรายใหม่
4. เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาระบบรับรองมาตรฐานสินค้าพืชทุกท่าน ที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานตั้งแต่รับคำขอขึ้นทะเบียน พิจารณาเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียน ตรวจประเมินสถานที่ผลิต ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช กองวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืชที่สนับสนุนการดำเนินงานครั้งนี้ให้บรรลุล่วงประสงค์ รวมถึงขอขอบคุณผู้ผลิตสินค้าอาหารที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ขอขอบคุณ นางสาวปทุมวดี อิ่มทั่ว อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายเกษตร) สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำกรุงปักกิ่ง นางสาวอาทิตันท์ อินทรพิมพ์ กงสุล (ฝ่ายเกษตร) ประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ นายปรีตกร แทนมณี กงสุล (ฝ่ายเกษตร) ประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครกว่างโจว และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ที่ให้ความอนุเคราะห์ประสานงานกับ GACC เพื่อตอบคำถาม และแก้ไขปัญหาในการขึ้นทะเบียนตามระเบียบ 248

เอกสารอ้างอิง

- ฝ่ายเกษตร ประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้. 2565. รายงานสถานการณ์ตลาดลำไยสดและลำไยอบแห้งในประเทศจีนครึ่งแรกของปี 2565. แหล่งข้อมูล : https://www.opsmoac.go.th/shanghai-situation_price-preview-441691791800 สืบค้น: 28 กุมภาพันธ์ 2566.
- สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง. 2566. รายงานสถานการณ์สินค้าเกษตร (Situation Report) ประจำเดือนมกราคม 2566. แหล่งข้อมูล : https://www.opsmoac.go.th/beijing-situation_price-files-451991791801 สืบค้น: 28 กุมภาพันธ์ 2566.
- สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง. 2564. แนวทางการขึ้นทะเบียนตามกฎระเบียบว่าด้วยการจัดการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหารนำเข้าจากต่างประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน. แหล่งข้อมูล : <https://www.opsmoac.go.th/beijing-news-preview-432791792837> สืบค้น : 7 มีนาคม 2566.
- สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. 2566. สินค้าส่งออกสำคัญของไทยตามโครงสร้างสินค้าส่งออก จีนและฮ่องกง. แหล่งข้อมูล : <https://tradereport.moc.go.th/Report/Default.aspx?Report=MenucomRecode&lmExType=1&Lang=Th> สืบค้น: 28 กุมภาพันธ์ 2566.
- China International Trade Single Window. 2021. *User Manual of Registration Management System for Overseas Manufacturers of Imported Food For Overseas Competent Authorities*. 31 p.
- GACC. 2021. Guidelines Registration of overseas production enterprises of imported food. Available at : <http://online.customs.gov.cn/static/pages/index.html?guidebookUrl=/static/pages/guides/000129012000/000129012000.html&applyUrl=https%3A%2F%2Fcfifer.singlewindow.cn&userType=3&systemType=WEB&taskCode=11100000000014154E1000129012000&flag=false> Accessed : 28 February 2023.